

A 2011/2012. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP

Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni a versenyző adatait tartalmazó részt! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a versenyző számjele, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! A megoldáshoz íróeszközön kívül más segédeszköz (az alpmű, vagy más forrás) **nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a zárthelyi pályamunka elkészítéséhez íróeszközön kívül kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) **nem**. Minden versenyzőnek az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén minden dolgozatlapot a borítólapon kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző kódszáma:

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utca hsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem*

*A megfelelő szó aláhúzendő

A Mikszáth Kálmán írói világa (Új Zrínyiász, Szent Péter esernyője, A Sipsirica, Fekete város) című témakörhöz tartozó feladatlap

1. Mikszáth Kálmán regényei egymással párbeszédes kapcsolatba kerülhetnek, megteremtik egymás „tükörkép-regényeit” az ismétlésekkel. A hasonló szerepkörben megjelenő alakok, illetve motívumok ellentétes jelentést kaphatnak a regényekben. Töltse ki a táblázatot, értelmezze az ellentéteket!

a) Hasonló szerepkör – ellentétes sorsú szereplők

SZEREPKÖR		KÜLÖNC
1. regény címe:		
	Szereplő neve:	
2. regény címe:		
	Szereplő neve:	
Az ellentét értelmezése:		
.....		
.....		
.....		
.....		

SZEREPKÖR		FÉLÁRVA NAIVA
1. regény címe:		
	Szereplő neve:	
2. regény címe:		
	Szereplő neve:	
Az ellentét értelmezése:		
.....		
.....		

.....
.....

A regények címe és a szereplők megnevezése: 0,5 pont. Az értelmezés: 1 pont.

Összesen: 4 pont

b) Közös eredetű motívumok – ellentétes funkcióban

MOTÍVUM	VALLÁSOS
1. regény címe:	
A motívum megnevezése:	
2. regény címe:	
A motívum megnevezése:	
Az ellentét értelmezése	
.....	
.....	
.....	
.....	

MOTÍVUM	ÁLARC/ÁLRUHA
1. regény címe:	
A motívum megnevezése:	
2. regény címe:	
A motívum megnevezése:	
Az ellentét értelmezése	
.....	
.....	
.....	

.....

A regény címe és a motívum megnevezése: 0,5 pont. Az értelmezés: 1 pont.

Összesen: 4 pont

2. Az alábbi helyszínek Mikszáth Kálmán életpályájával kapcsolatosak. A helyszínek mellé írja be, milyen szerepük volt az író pályájában, társadalmi szerepvállalásában!

Rimaszombat:

.....
.....
.....

Selmecbánya:

.....
.....
.....

Szeged:

.....
.....
.....

Illyefalva, Fogaras, Máramarossziget:

.....
.....
.....

Minden helyes válasz: 1 pont. Összesen 4 pont

3. Nevezze meg, az alábbi regények jellemzően mely műfajokat idézik meg! A megidézett műfaj két jellemzőjét emelje ki! (Egy műfaj egyszer szerepelhet a táblázatban.)

REGÉNY	A MEGIDÉZETT MŰFAJ	A MŰFAJ JELLEMZŐI
Új Zrínyiász	a b.....
Szent Péter esernyője	a..... b.....
A sipsirica	a..... b.....
A fekete város	a..... b.....

A megidézett műfaj, két jellemző tulajdonságával: 1 pont. Összesen: 4 pont

4. Mikszáth és a magyar irodalmi élet

A) Az író több irodalmi társaság is tagjai közé választotta. Nevezzen meg ezek közül kettőt!

a)

.....

b)

.....

B) Több irodalmi folyóiratnak is munkatársa, ill. szerkesztője volt Mikszáth Kálmán. Nevezzen meg ezek közül kettőt!

a)

b)

Minden helyes válasz: 0,5 pont. Összesen 2 pont

5. Mikszáth Kálmán írásművészetét a „XX. századba átnyúló XIX. századi romantikus és realista” epikához szokás sorolni. Azonban a modern és a posztmodern írók is elődjüknek tekintik. Nevezzen meg a Mikszáth-epikából négy olyan mozzanatot, melyet a modernizmus, illetve a posztmodernizmus saját előzményének tekint!

a)

.....

b)

.....

c)

.....

d)

.....

Minden helyes válasz 0,5 pont. Összesen: 2 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

„Más szemével másként is lehet látni”

Nézőpontok és hangnemek keveredése Mikszáth Kálmán regényeiben

A **Dsida Jenő** költészete című témakörhöz tartozó feladatlap1) **Pótolja az alábbi Dsida-kiadványok címéből hiányzó szavakat!**

- a) magány (1928)
 b) Angyalok (1938)
 c) virágének (1928-1938)
 d) himnusza (1923-1927)
 e) Magyar Itálián (2006)
 f) Séta egy (1992)

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5 - 0,5 pont, összesen 3 pont

2) Dsida Jenő életrajzából kiemeltünk **négy** nevet. Fogalmazza meg röviden a **költő** és a **megnevezett személy** kapcsolatát!

- a) *Márton Áron*:
-
-
- b) *Imbery Melinda*:
-
-
- c) *Benedek Elek*:
-
-
- d) *Kuncz Aladár*:
-
-

Elérhető pontszám: válaszelemenként 1 - 1 pont, összesen 4 pont

3) **Nevezze meg a Dsida-versek lírai hőseit!**a) **Kinek állít emléket a *Kettétört óda a szerelemhez* című vers?**

Segíthet az alábbi – eredeti helyesírás szerint közölt - részlet:

„...falnaptáram rőt betűvel rikácsol:
 Hősök napja van! Katonák sietnek
 dobbanó tömör szakaszokban, ...”

5) Verstani kérdések:**a) Nevezze meg a sorfajtaikat, illetve adja meg a mű címét!**

„Macska lopózik az útfélen, hunyorogva figyel ránk.

Orrod már szimatol, bordád remeg, és füled izgul...”

.....
.....

b) Nevezze meg a strófát, illetve adja meg a mű címét!

„hős fiunk emlékezetére is majd,

még meg sem fogant kicsi gyermekünkért!

...Elnémult a trombita... Messze, mintha

égne a város.”

.....
.....

c) Nevezze meg a strófát, illetve adja meg a mű címét!

„Mintha Carrara bús, jégmerev és fehér

márványtömbjeiből kellene szobrodat

vésnem, - elnyugodott, drága nemes barát –

úgy mártom be ma tollamat...”

.....
.....

d) Nevezze meg a versformát, és adja meg a mű címét!

„... Szerelmesen örvendett rajta szintén.

Én búcsút vettem, s Tintikével útnak

eredtem, vissza búcsucsókot intvén,

keskeny vonalán gyomvert gyalogútnak,

amely mellett a békés szürkületben

jókedvű vízerek zubogva futnak ...” (A részlet eredeti helyesírás szerint)

.....
.....

Elérhető pontszám: válaszleemenként 0,5 - 0,5 pont, összesen 4 pont

6) Értelmezze a Jeruzsálem-jelképet a két idézet alapján!

„Jeruzsálem! Jeruzsálem! ki megölnöd a prófétákat, és megkövezed azokat, akik tehozzád küldettek; hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk az ő kiscsirkéit az ő szárnyai alá, és ti nem akaratok!” (Biblia, Újszövetség, Lukács evangéliuma: 13. rész: 34. vers – a Károli-fordítás szerint)

„Mérges kígyó legyen eledelünk,
ha téged elfeledünk
ó Jeruzsálem!
Nyelvünkön izzó vasszeget verjenek át,
mikor nem téged emleget,
ó Jeruzsálem!
Rothadjon el lábunk-kezünk
mikoron hozzád hűtlenek leszünk,
ó Jeruzsálem, Jeruzsálem!” (Dsida Jenő: Psalmus Hungaricus – VI. rész)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: 2 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Krisztus-motívumok Dsida Jenő költészetében

A *Füst Milán drámái* című témához tartozó feladatlap

1. Értelmezze 1-1 mondatban az alábbi poétikai vagy irodalomtörténeti fogalmak lényegét!

lírai dráma

új típusú dikció

naturalizmus

a *Nyugat* című folyóirat

Elérhető: válaszelemenként 0,5 pont, összesen 2 pont

2. „Életrajzom nincs is, csak munkarajzom van” - írta magáról Füst Milán. Bizonyítsa az író vallomásának igazságát különböző négy különböző műfajú alkotásának megnevezésével!

Műfaj	Műcím

Elérhető: válaszelemenként (műfaj+műcím) 0,5 pont, összesen 2 pont

3. Melyik Füst-drámára ismer rá az alábbi levélrészletekből? 5-6 mondatos indoklásában térjen ki a műnek az író pályáján elfoglalt helyére is!

„...Túl sötét - kezdtem hallani nemsokára minden oldalról. S mikor más rosszkedvű vagy sötét látású drámaírókra, például Tolsztojra vagy Strindbergre hivatkozom, azt válaszolták, ezek

4.

a) Kiknek szólnak az alábbi megszólítások? Értelmezze a közlésekben rejlő minősítést a *Catullus* című darab szereplőinek egymáshoz való viszonya szempontjából!

Idézet	Megszólított	Értelmezés
<i>Vigasztalj meg, szomorúságom! (Furcsa mosollyal): Hiszen az vagy. - Te vagy a szomorúságom.</i>		
<i>Te szertartásos szerénység. Te okosság. Te önmérséklet.</i>		
<i>Nem ott ácsorogtam két hétig Baiaeban... Te fürdőszajha!</i>		

Elérhető pontszám válaszelemenként 0,5 - 0,5 pont, összesen: 3 pont

b) Értelmezze *Catullus* alábbi szavainak fontosságát a mű utójátékában!

Mondj neki annyit, hogy befejeztem. Közöm senkihez se lesz többé – és hiába külditek ide Tertulliát vagy akárkit. (Keményen, fájdalmasan) Én már elváltam azoktól, akiket szerettem. (Szünet.) De tudom, hogy őket kell szeretnem ezentúl is, mert ez a sorsom. (Nem néz reá) Én őt szeretem ma is, Calvus, és ebbe belenyugodtam. (Szünet.)

Elérhető pontszám 2 pont

c) Értékelje az utójáték drámapoétikai szerepét a *Catullus c. drámában!* (Tömör választ adjon 2-3 mondatban!)

Elérhető pontszám: 2 pont

5. Egyetért-e az alábbi megállapításokkal? Válaszát mindkét állítással kapcsolatban 2-3 fontos érveléssel támassza alá!

- a) „Füst Milán két drámájának női főszereplői, Róza, illetve Clodia egyaránt démoni figurák.”

Elérhető pontszám: 2 pont

- b) „Füst Milán drámái tragikomikusak és ironikusak.”

Elérhető pontszám: 3 pont

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A drámai kompozíció sajátosságai és szerepe a *IV. Henrik király* című drámában

A Maupassant novellái című témához tartozó feladatlap

- 1. Ambrus Zoltán 1913-ban megjelent tanulmánykötetében Maupassant-t „a mi idők leggazdagabb tehetségű elbeszélőjének” és „az újkor Boccacciójának” kiáltotta ki. Milyen hasonlóságok fedezhetők fel a két író novelláiban? Nevezzen meg közülük négyet!**

.....
.....
.....
.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5 -0,5 pont, összesen 2 pont

- 2. Milyen szerepet játszottak Maupassant életében vagy írói munkásságában a megnevezett helyszínek és személyek?**

a) Korzika

.....
.....

b) Normandia

.....
.....

c) Croisset

.....
.....

d) Algéria

.....
.....

e) Zola

.....
.....

f) Straus asszony

.....
.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5 -0,5 pont, összesen 3 pont

3. „A Gömböc, a tanítványom elbeszélése, amelyet ma reggel elolvastam, remekmű; megismétlem a szót, a szerkesztés, a komikum, a megfigyelőképesség remekműve.” (Gustave Flaubert)

a) **Miért foglal el kitüntetett helyet Guy de Maupassant Gömböc című novellája az életműben? (0,5 pont)**

.....
.....

b) **Nevezze meg a novella meséjének helyszínét és történelmi szituációját! (Válaszelemenként 0,5-0,5 pont, összesen 1 pont)**

.....
.....

c) **Miért válik emblematikussá a történet nyitó és záró részébe szerkesztett két éves-epizód? (2 pont)**

.....
.....
.....
.....
.....

d) **Ismertesse röviden, hogy miért van ellentmondásban a novellában a menekülő társaság tagjainak társadalmi szerepe, illetve a kritikus helyzetben tanúsított magatartása! (2 pont)**

.....
.....
.....
.....
.....

e) **Értelmezze a novella alábbi jelenetét! (1 pont)**

„A három hölgy azonban, kiket a lány jelenléte hamarosan összébb barátkoztatott, és szinte meghitt közelségbe hozott, ismét beszélgetni kezdett. Úgy érezték, hitvesi véd- és dacszövetségre kell lépniük e szemérmetlen utcarongya ellen, mert a törvényes szerelem mindig lenézi szabad versenytársát.”

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 6,5 pont

4. „A természetfölöttivel együtt az igazi félelem is kiveszett a földről, hiszen igazában csak attól fél az ember, amit nem ért. Megrázhatnak, zavarba hozhatnak, ránk ijeszthetnek a látható veszedelmek. De mi ez a lélek rezdüléséhez képest arra a gondolatra, hogy bolygó kísértettel fogunk találkozni, egy halott ölel magához, vagy előront valami szörny, az emberi iszonyat szülötte...” (Maupassant: Félelem)

Néhány történet alapján (Pl. Félelem, Nyúzott kéz, A rángó kéz, A halott szerető, Vízen, Családi gyász, Pierrot, Halottvirrasztás) magyarázza meg röviden, miért tartja a szakirodalom a szerzőt az európai kísértet- és fantasztikus novella, a horrorszerű történet megteremtőjének!

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 2 pont

5. Az alábbi novellák alapján jelölje meg Maupassant három gyakori témáját!

Gömböc, Fifi kisasszony, Ordas anyó, Két jó barát, Párbaj, Az örült asszony, Háromkirályok:

.....

Egy párizsi polgár vasárnapjai, Kirándulás, Görbe este, A gyilkos:

.....

A szenteltvíznyújtó, Simon apja, A fiam, Az apa, Pincér, Egy pohár sört!, Parent úr, Az olajfás:

.....

Elérhető pontszám: válaszelemenként 0,5 -0,5 pont, összesen 1,5 pont

6. Kortársak és hatások

a) **Ki az a magyar író, akit a korabeli kritika „tyukodi Maupassant”-nak titulált?**

(0,5 pont)

.....

b) **Milyen szerepet töltött be Turgenyev Maupassant műveinek megismertetésében?**

(1pont)

.....

.....

c) **Kik voltak az első magyar méltatói? Nevezzen meg közülük hármat!**

(Válaszelemként 0,5-0,5 pont, összesen 1,5 pont)

.....

.....

.....

d) **Nevezzen meg négy jelentős, Maupassant-kortárs francia képzőművészt!**

(Válaszelemként 0,5-0,5 pont, összesen 2 pont)

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám: összesen 5 pont

FIGYELEM!**A feladatlap megoldása után kidolgozandó TÉTEL CÍME:**

**A tragikum és a komikum változatai Maupassant írásművészetében
(néhány szabadon választott novella alapján)
„Ragyogó verőfény, mely mögött kietlen sivárság terjeng...” (Salgó Ernő)**